

Upių, ežerų ir salpų atkūrimo priemonės (versija 2026.09)

Priemonės pavadinimas	Priemonės kodas	Igyvendinama iki (m.)	Priemonės aprašymas	GAR straipsniai, kurių tikslų siekiama	Dalinis tikslas (subtarget)	Tiksliausias taikymo ploto įvertis arba intervalas	Mato vienetas (km arba km2)	Preliminaros numatomo viešojo finansavimo priemonės
Upių vientisumo atkūrimas pašalinant hidrotechninius statinius	LT_GAR_9_001	2050	Siekti atkurti upių vientisumą, tipines upių buveines, gerinti žuvų populiacijų būklę ir atkurti hidrologinį režimą bus pilnai pašalinami hidrotechniniai statiniai. Planuojama, kad iki 2030 m. bus pašalinti 5 hidrotechniniai statiniai (užtvankos). Iki 2040 m. ir 2050 m. bus pašalinami kiti statiniai. Dalis vėlių turės tik dalinį prisidėjimą prie tikslo. Priemonė prisidės prie 3260 Upių sąrašumos su kurklių bendrijomis ir 3270 Dumblingos upių pakrantės atkūrimo ir būklės palaikymo, taip pat prie praeivių ir pusiau praeivių žuvų buveinių ir nerštaviečių atkūrimo. Iki 2030 m. veiklos įgyvendinamos pagal Nacionalinio vandenų srities 2022–2027 metų planą įgyvendinimo veiksmų planą ir atitinka Prioritetinių veiksmų programos (PAF) 2021–2027 numatytas gėlių vandenų buveinių (upių ir ežerų) atkūrimo priemones. Upių fragmentacija hidrotechniniais statiniais yra viena pagrindinių priežasčių, dėl kurių patologišoji upių buveinių būklė, sutrikusi žuvų migracija ir gėlių vandenų rūšių populiacijų būklė. Visiškas statinių pašalinimas atkuria upių ekologinį jungumą, tipinių upių buveinių funkcijas ir laisvą upės tekamą. Ekologinė nauda: pagerintos žuvų ir kitų vandens organizmų migracijos sąlygos, atkurtos buveinių tipų jungtys ir upių ilginis jungumas.	9 straipsnis - Upių vientisumo atkūrimas 4 straipsnis - Sausumos buveinės	9.1. Bent 25 000 km upių Sjungoje atkūrimas (ne vėliau kaip 2030 m), kad jos taptų laisvai tekančiomis upėmis 9.2. Dirbtinių upių kilčių šalinimas 4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.7 rūšių buveinių jungčių gerinimas	260	km	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Upių jungčių gerinimas pertvarkant hidrotechninius statinius palankius žuvų migracijai	LT_GAR_9_002	2050	Tais atvejais kai pilnas hidrotechninio statinio (užtvankos) pašalinimas yra neįmanomas dėl socialinių priežasčių statinys bus pertvarkomas. Siekiant pagerinti žuvų migracijos sąlygas hidrotechninis statinys dėl tam tikrų techninių apribojimų pertvarkomas į žuvims įveikiamą hidrotechninį statinį, kuris sulauko tik nedidelę dalį sedimentų. Iki 2030 metų planuojama pertvarkyti 4 hidrotechninius statinius. Priemonės įgyvendinamos tiek tinkle „Natura 2000“, tiek už jo ribų. Priemonė įgyvendinama pagal Nacionalinio vandenų srities 2022–2027 metų plano įgyvendinimo veiksmų planą ir atitinka Prioritetinių veiksmų programos (PAF) 2021–2027 numatytas gėlių vandenų buveinių (upių ir ežerų) atkūrimo priemones. Iki 2040 m. ir 2050 m. bus pašalinami statiniai, kurie prisidės prie ES šalių keliamo tikslo atkurti 25 000 km laisvą tekančių upių. Upių fragmentacija hidrotechniniais statiniais yra viena pagrindinių priežasčių, dėl kurių patologišoji upių buveinių būklė, sutrikusi žuvų migracija ir gėlių vandenų rūšių populiacijų būklė. Dalinis statinių pertvarkymas iš dalies atkuria upių ekologinį jungumą, tipinių upių buveinių funkcijas. Ekologinė nauda: atkurtas upių vientisumas, pagerintos tipinės upių buveinės, sumažintas hidrotechninio statinio morfologinis poveikis daliai upės ruožo, pagerinta maisto medžiagų pernaša, pagerintos žuvų ir kitų vandens organizmų migracijos sąlygos.	9 straipsnis - Upių vientisumo atkūrimas 4 straipsnis - Sausumos buveinės	9.1. Bent 25 000 km upių Sjungoje atkūrimas (ne vėliau kaip 2030 m), kad jos taptų laisvai tekančiomis upėmis 9.2. Dirbtinių upių kilčių šalinimas 4.7 rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas	50-100	km	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Upių renatūralizacija atkuriant natūralią vagų struktūrą ir tekamą sąlygas	LT_GAR_4_021	2050	Nuo 2017 m. Lietuva įgyvendinama švelniąją renatūralizaciją siekia atkurti labai pakeistų vandens telkinių morfologiją, sumažinti melioracijos daromą poveikį upėms, buveinėms ir rėms. Švelnioji renatūralizacija apima sranių, užtvankų, duburių ir stieklų sutvarkymą vagoje, tekamą srautą keičiančių burių įrengimą vagoje, vago skerspjūvio pakeitimas panaudojant natūralias gamtines medžiagas iš akmenų, gargždų ir medienos, medžių sodinimą vagų šlaituose ar pakrantėse ribojant vandens paviršiaus vago) apšvietimą. Iki 2022 m. renatūralizaciją įgyvendinti 78 vandens telkiniuose, 2022-2027 m. renatūralizacijos projektai numatyti vykdyti „LIFE SIP Vanduo“ projekte apima 5 vandens telkinius. 2028-2032 bus suplanuoti nauji renatūralizacijos projektai atsižvelgiant Upių baseinų rajonų valdymo planus ir priemonių programą, mokslininkų ir nevyriausybinių organizacijų rekomendacijas. Priemonės apimtys planuojama parengti modelius, kurie padės atrinkti vandens telkinius, kuriuose bus atkurtos sąlos ir įgyvendinti su salpu atkūrimu susijusias veiklas. Didelė dalis šalies upių melioracijos tikslais buvo tiesinamos ir griamos, neįgamas darbų poveikis išaikiu žuvų rūšių ir natūralios buveinės, pakeitė upės morfologiją, hidrologinį ir kitus parametrus. Siekiant sumažinti neįgiamą poveikį atliekama upių renatūralizacija. Ekologinė nauda: pagerintos žuvų ir kitų vandens organizmų gyvenimo sąlygos, pagerintos buveinių sąlygos atsikurti, mažinamas ūkinis poveikis vandens telkiniams, mažinama taršos rizika, atkuriamas upių skersinis vientisumas.	4 straipsnis - Sausumos buveinės 9 straipsnis - Upių vientisumo atkūrimas	4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.4. Buvėinių ploto didinimas iš naujo 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas 4.9. Žinių spragų šalinimas 4.10. Buvėinių tipų jungčių gerinimas 9.2. Dirbtinių upių kilčių šalinimas	374,4 - 500	km	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Makrofitų šalinimas iš vandens telkinių	LT_GAR_4_022	2030	Makrofitai periodiškai išjaujami ir pašalinami siekiant pašalinti makrofituose susikaupusias maistines medžiagas iš vandens telkinių. Priemonė taikoma Kuršių mariose ir ežeruose, kurie numatyti gamtotvarkos planuose ir Nacionalinio vandenų srities 2017–2023 metų plano įgyvendinimo veiksmų plane. Dėl perteklinio trąšų ir maistinių medžiagų patekimo į vandenį vyksta eutrofikacijos procesas, jo pasekmė didelės augalinės biomasės augimas vandens telkiniuose. Dėl perkeikimo makrofitų kiekio nukūnimas vandens telkinių būklė, buveinės ir populiacijų būklė. Ekologinė nauda: vandens telkinyje sumažinamas maistmedžiagų kiekis, gerėsnė buveinių ir populiacijų būklė.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas	20	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Taršos mažinimas taikant priemones nuotekų sistemoms	LT_GAR_4_023	2033	Taršai iš nuotekų sistemų mažinti LIFE SIP Vanduo projekte vykdomos kelios veiklos: išleidžiamų mikromedžiagų į Kuršių marias ir jūrą kiekio nustatymas ir pažangių technologijų diegimas padėsiantis sumažinti taršą, bei pilotiniai projektai Vievyje ir Dovinėse baseine diegant įvairias priemones (neleigti išleisti už pašeš, paviršinių nuotekų sutalpymas, senų išleistių demontavimas). Priemonės apimtys tyrimai nustatyti mikrobiologinių nuotekų tvarkymo infrastruktūroje ir priemonių diegimas. Tarša iš nuotekų sistemų nustatoma vertinant vandens telkinio fizikinių cheminių vandens kokybės rodiklius (BDS7, NH4-N, PO4-P, Pb). Vandens tarša patenka iš miestų nuotekų valyklų, pramonės įmonių, žuivaisos telkinių, lietaus nuotekų išleistių. Ekologinė nauda: mažinamas tarša vandens telkiniuose padės buveinėms ir rūšims atsistatyti.	4 straipsnis - Sausumos buveinės 5 straipsnis - Jūros buveinės	4.11.–4.12. Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.9. Žinių spragų šalinimas 5.9.–5.10. (Jūros) Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui	600	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Moksliniai tyrimai įvertinantys žuvinimo veiksmingumą	LT_GAR_4_024	2027	Priemonė atliekamas tyrimas, skirtas įvertinti žuvinimo (žuivaisos) priemonių veiksmingumą vandens telkiniuose. Tikslas — pašalinti žinių spragas apie tai, kokios žuvų rūšys ir kuriuose vandens telkiniuose turtėti būti įveikiamos, siekiant didžiausios naudos vandens ekosistemų būklei ir žuvų populiacijoms. Šiuo metu nėra tyrimų žuivaisos veiksmingumui įvertinti. Žemės ūkio ministerijos užsakyta juo atliekamas darbas, kuriame pagrindiniai, kokias žuvis reikėtų įvesti ir kuriose vietose. Tyrimo pagrindu rengiamas valstybinis žuvų įveisimo planas. Priemonė šie tyrimai plėtojami toliau, sukuriant pagrindą duomenimis grįstiems žuvinimo sprendimams. Žuvinimo veiksmingumo vertinimas yra būtina sąlyga tinkamai planuoti žuivaisrą taip, kad ji prisidėtų prie vandens ekosistemų būklės gerinimo, neketų rizikos natūralioms bendrijoms. Ekologinė nauda: pašalintos žinių spragos apie žuvinimo priemonių veiksmingumą, sukurta pagrindas duomenimis grįstiems žuivaisos sprendimams, sudarytos sąlygos tikslingam ir vandens ekosistemų būklei palankiam žuvinimo planavimui.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.9. Žinių spragų šalinimas	-		Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Žvejybos ir žuvų įveisimo reguliavimas ir tyrimai vandens telkiniuose	LT_GAR_4_025	2050	Priemonė apima teisės aktų pakeitimus: Mėglių žvejybos vidaus vandenys taikytis taikomi laikini apribojimai gaudyti plėdrinąs žuvis tam tikrose ežeruose, pakoreguoti taisyklių 7 priedą leidžiant gaudyti karpines žuvis be limto, koreguoti žuvų ir vėlių įveisimo į valstybinius vandens telkinius 2024–2028 metų planą ir Valstybinio žuvų ir vėlių gaudymo žuivaisai 2024–2028 metų planą numatant žuvų įveisimą, suplanuoti teisės aktų pakeitimą palaipsniui uždraudžiant žuvinį ežerose svetimų kraštų žuvis. Tikslas — atsižvelgiant į konsultacijas ir mokslinius tyrimus, vertinant individualių ežerų populiacijų būklę nustatyti pakeitimus, kurie stabilizuotų iichtofaunos sudėtį ir populiacijas.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas	31	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Žuvų rūšių populiacijų ir buveinių moksliniai tyrimai, žuvų ir vėžiagyvių populiacijų atkūrimo priemonės	LT_GAR_4_026	2050	Priemonė skirta užpildyti žinių spragas dėl žuvų rūšių populiacijų būklės ir buveinių. Žemės ūkio ministerija nuo 2021 m. renka duomenis apie perpeles, planuojama rinkti duomenis ir apie kitas rūšis ir jų buveines siekiant parengti išvėlių atkūrimo planus. Priemonės taip pat apima žuvų rūšių populiacijų ir buveinių atkūrimą, planuojama, riboti verslinę žvejyją Ežios sekimoje Kuršių mariose siekiant apsaugoti perpeles populiaciją, diegti priemones plačiažirgelių žuvų populiaciją atkurti ir įvairių vėžių populiacijai valdyti, apsaugoti ir pertalpyti ežerinės raišės radavietes nuo hidrologinių pakeitimų.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.9. Žinių spragų šalinimas	10	km²	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Žvejybos ir žuvų įveisimas ežeruose vykdat biomanipuliaciją	LT_GAR_4_027	2030	Ežeruose, kuriuose tarša jau nėra pagrindinė blogos būklės priežastis vykdoma biomanipuliacija. Tai vandens telkinio ekosistemos būklės gerinimo arba stabilizavimo būdas, kai įveisiamos plicerosios arba augalėdės žuvis, priklausomai nuo situacijos, siekiant ekosistemos pusiausvyros. Biomanipuliacija planuojama pagal mokslininkų pateiktas rekomendacijas. Dalies saugomų žuvų ir vėžių rūšių natūralios populiacijos yra sunykusios arba nepakankamai gausios, kad atkurtų savinamą — dėl migracijos kelių fragmentacijos, buveinių būklės pablogėjimo, eutrofikacijos ar invazinių rūšių plitimo. Įveisimas apyplėto natūralių populiacijų atkūrimui ir sudaro sąlygas likusiai gyvybingai populiacijai, kol pagerės jų buveinių būklė. 2024–2028 metais planuojama įvesti: batijos laiškos - 746 000 rytuolių ir jauniklių; šlakio - 702 000 rytuolių ir jauniklių; kiršlio - 36 000 jauniklių; šonraus - 160 000 rytuolių ir jauniklių; ežerinio sio - 1 045 000 rytuolių ir jauniklių; plačiažirpio vėžio - 4 800 individų. Sėlavoos — kasmet po 1 700 000 lervučių. Ekologinė nauda: gausinamos saugomų žuvų ir vėžių rūšių populiacijos, palaikomas jų gyvybingumas valstybiniuose vandens telkiniuose ir prisidedama prie palankios šlų rūšių apsaugos būklės atkūrimo.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas	11	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.

Hidrologinio režimo ežeruose atkūrimas	LT_GAR_4_029	2030	Priemonė skirta atkurti hidrologinį režimą ežeruose ir gerinti ežeruose esančių buveinių būklę. Priemonė apima gamtovarkos planuose yra numatyta 12 ežerų kur būtų reguliuojama žuų populiacija, sienaujamoms ir šalinamos nendrės. Priemonė taip pat apima ežerų komplekso (Biržulio ir Štvero ežerai) hidrologinio režimo atkūrimą. Veiklos metu bus pertvarkomi reguliuojami vandens šluozai galintys sulaukyti arba pralaužti vandenį priklausomai nuo sezono. Taip pat bus rengiamos tvėnkinio ar patvenkto ežero naudojimo ir priežiūros taisyklės, kurios užtikrins, kad eksploatavimas palaikytų gerą vandens telikinių būklę.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas	15-20	km²	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Vandens telikinių būklės gerinimas mažinant žemės ūkio taršą	LT_GAR_4_030	2033	Priemonė gerinama vandens telikinių ekologinė būklė mažinant žemės ūkio kilmės taršą — maistinių medžiagų patekimą į paviršinius vandens telkinius. Priemonė įgyvendinama „LIFE SFP Vanduo“ projekto apimtyje ir apima tiek fizinės maistinių medžiagų sulaukymo priemonės, tiek trejimo praktinį tobulinimą. Dvinės upės apabėsinyje, remiantis istoriniais ir pirminiais taršos apkrovos monitoringo duomenimis, parenkamos tinkamos vietovės maistinių medžiagų sulaukymo priemonėms (NPM) įrengti. Įrengiami denitrifikacijos bioreaktoriai, maistinių medžiagų ir nuosėdų sulaukymo tvėnkiniai bei šlapynės — parengiami 3 denitrifikacijos bioreaktoriai, 3 sedimentaciniai tvėnkiniai ir 2 šlapynių techniniai projektai, atliekamas jų įsigijimas ir įrengimas. Ulygiagretai kuriami tikslojo trejimo regulavimo pagrindai — nustatomi aiškūs kriterijai, kokias trejimo praktikas galima laikyti tiksliuųjų trejimų (pagal dirvožemio 60 cm giliau) ir intensyvumą, naudojamą įrangą, IT sprendimus ir kt.), įvertinamas tikslojo trejimo regulavimo poreikis, kuriamas trejimųjų produktų naudojimo ūkyje kontrolės mechanizmas ir optimizuojamas trejimas žemės ūkio taršos rizikos vandens telikinių baseinuose. Trejimo optimizavimas išbandomas 10 bandomųjų ūkių (po apie 100 ha) rizikos vandens telikinių tikslinėse teritorijose. Didžioji dalis vandens telikinių taršos susidaro, kai maisto medžiagos išplaunamos iš dirvožemio. Maistinių medžiagų sulaukymo priemonės ir trejimo optimizavimas mažina jų patekimą į vandens telkinius, taip gerindami vandens ekosistemų būklę ir su vandens krosliu buveinių bei rūšių sąlygas. Ekologinė nauda: sumažinta žemės ūkio kilmės tarša ir maistinių medžiagų patekimas į vandens telkinius, pagerinta paviršinių vandens telikinių ekologinė būklė, atkurtos su vandeniu susijusių buveinių ir rūšių sąlygos, sumažinta eutrofikacijos rizika.	4 straipsnis - Sausumos buveinės 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas 4.9. Žinių spragų šalinimas 11.1. Biologinės įvairovės didinimas žemės ūkio ekosistemose	589	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Mažinti neigiamą hidroelektrinių poveikį vandens telkiniams	LT_GAR_4_031	2040	Hidroelektrinių sukeliami itin staigūs ir ilgalaikiai hidrologiniai pokyčiai neigiamai veikia upių ekosistemą, bioginą vandens telikinių būklę. Priemonė apima teisės aktų pakeitimus, kurie įgalintų hidroelektrinių savininkus paskelbti turbinas, kurios yra pritaikytos prie upės nuotėkio ir perėti prie ekologinio nuotėkio praleidimo, taip mažinant poveikį upės ekosistemai. Ekologinė nauda: atkurtas natūralusis upių nuotėkis, mažesnis poveikis upių biotai, geresnė vandens telikinių būklė.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas	-		Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Žinių spragų šalinimas nustatant taršos šaltinius ir poveikį vandens telkiniams	LT_GAR_4_032	2033	Ne visi taršos šaltiniai yra žinomi arba galimi įrodyti. Priemonė skirta monitoringo vietoms atrinkti, kuriuose renkami duomenys apie vandens telikinių kokybės parametrus, hidrologiją. Monitoringo duomenų rinkimu, pagrindinių ežerų įteikimo ir ištekėjimo taškų monitoringui. Renkami hidrologiniai duomenys, kurie stebės hidroelektrinių poveikį. Dvinės baseinė rengiama GIS analizė skirta žuvininkystės ūkio poveikiui Simno ežerui mažinti. Bus išelkomi nelegals taršos šaltiniai su povandeniniais dromais, rangiama šaltinių nustatymo metodika skirta taikyti praktikoje ir tobulinti taršos kontrolę. Ekologinė nauda - išaiškinti iki šio nežinomi taršos šaltiniai, mažinama vandens telikinių tarša, stiprinama kontrolė, gerinama vandens telikinių būklė.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas	589	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Teisinio regulavimo peržiūra ir keitimas siekiant paviršinių vandens telikinių apsaugos	LT_GAR_4_033	2027	Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas reglamentuoja vandens telikinių apsaugą, leidžiamą ir draudžiamą veiklą vandens telikinių apsaugos juostose ir zonose bei požeminių gėrimo teritorijose. Tikslami pakeitimai padėtų labiau apsaugoti gėlavandenes ekosistemas nuo įvairių taršos šaltinių, salpas nuo sunaikinimo, upių morfologiją nuo pakeitimų. Planuojama peržiūrėti ir atitinkamai keisti nustatytas didinančią apsaugą.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas	-		Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Upių, ežerų, aluvinių ir pakrančių buveinių hidrologinio režimo atkūrimas ir vandens lygio regulavimas	LT_GAR_4_006	2030	Priemonė skirta pažeistoms upių, ežerų, aluvinių bei pakrančių buveinėms atkurti, atkuriant joms būdingą hidrologinį režimą ar vandens lygio regulavimą ir sudarant sąlygas natūraliems vandens dinamikos procesams. Priemonės tikslas – sumažinti ankstesnį neigiamą poveikį dėl vandens lygio regulavimo ar sausnimo, pagerinti buveinių ekologinę būklę bei užtikrinti ilgalaikį jų funkcionalumą ir atsparumą aplinkos pokyčiams. Buvėinių tipai, kurie veikiami priemonės: 3129 Natūralūs mineraliniai ežerai su būdmainių augalų bendrijomis, 3140 Ežerai su mentur dumblių bendrijomis, 3150 Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba abėrijų bendrijomis, 3160 Natūralūs distrofiniai ežerai, 3190 Gipso karsto ežerai, 3260 Upių sausumos su kurkių bendrijomis, 3270 Dumbliųs upių pakrantės, 6430 Eutrofiniai aukštieji žolynai, 6450 Aluvinės pievos, 9160 Skroblynai, 91E0 Aluviniai miškai, 91F0 Paupių guobynai. Priemonės įgyvendinimas apima hidrologinių sąlygų įvertinimą, teritorijų tinkamiausių atkūrimo sprendinių parinkimą ir jų įdiegimą. Atsižvelgiant į konkrečių vandens telikinių ir jų pakrančių ypatumus, gali būti šalinamos ar modifikuojamos hidrologinį režimą ar vandens lygį keičiančios kliūtys, atkuriami natūralūs paviršinio vandens srautai, reguliuojamas perteklinis vandens nuvedimas, sudaromos sąlygos natūraliems užtvėrimo procesams, vandens lygio svyravimai ir sezoninė hidrologinė kaita. Priemonė grindžiama tuo, kad natūralūs vandens lygio svyravimai ir hidrologiniai ryšiai yra esminiai veiksniai, lemiantys upių, ežerų, aluvinių ir pakrančių buveinių struktūrą bei biologinę įvairovę. Sutrikus vandens režimui mažėja buveinių įvairovė, nyksta natūraliosios užtvėrimo ar pakrančių ekosistemoms būdingos rūšys, blogėja buveinių būklė ir mažėja jų gebėjimas atlikti ekologines funkcijas. Hidrologinio režimo atkūrimas leidžia atkurti natūralius ekologinius procesus, nuo kurių priklauso šių buveinių išlikimas. Numatoma ekologinė nauda apima buveinių struktūros ir funkcijų atkūrimą, pagerėjusias sąlygas vandens, pakrančių ir aluvinėms rūšims, didesnę hidrologinį vientisumą bei natūralių ekologinių procesų atkūrimą, taip pat tikėjamą pagerintą vandens sulaikymą kraštovaizdyje, sustiprintą ekosistemų atsparumą sausoms ir potvyniams bei sudaryti palankesnes sąlygas siekti ir palaikyti gerą saugomų buveinių apsaugos būklę ilgalaikėje perspektyvoje. Ši priemonė prisideda prie šių rūšių grupių buveinių būklės gerinimo: LT_ART4_7_HAB_3150, LT_ART4_7_HAB_3160, LT_ART4_7_HAB_3260, LT_ART4_7_HAB_3270, LT_ART4_7_HAB_6430, LT_ART4_7_HAB_6450, LT_ART4_7_HAB_9160, LT_ART4_7_HAB_91E0.	4 straipsnis - Sausumos buveinės	4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.11 - 4.12. Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui	2,8 - 46	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, LIFE, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.
Hidrologinio režimo atkūrimas pažeistose aluvinių, paupių ir pelkinių miškų ekosistemose	LT_GAR_11-4_002	2050	Priemonė siekiama atkurti hidrologinį režimą pažeistose pelkinių, aluvinių ir paupių miškų ekosistemose, kurių nusauninimas pablogino buveinių būklę, sumažino biologinę įvairovę ir miškų atsparumą sausoms bei padidino šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas. Priemonė apims pelkinius dirvožemis (miškuose bei pelkėse), apimančias gretimas bei įsiterpusias teritorijas su mineraliniu dirvožemiu. Prioritetas skiriamas „tinkli „Natura 2000“, pasienio teritorijos, valstybinių miškų teritorijos. Priemonė taip pat prisideda prie platesnės krašto gynybos architektūros — pasienio teritorijose atkuriant pelkių ir šlapynių ekosistemas sukuriami natūralūs fiziniai barjerai. Priemonės įgyvendinimas etapus: Pirmas — tikslingų teritorijų identifikavimas ir finansavimo modelių analizė. Atsižvelgiant į galimus finansavimo šaltinius (pvz. viešąjį finansavimą, anglies, gamtos kreditus, apsaugos sutarčių sudarymą ir kt.), atliekama galimų finansavimo ir kompensavimo modelių analizė, vertinami galimi interesų konfliktai. Kartą identifikuojamos hidrologiniai pažeistos pelkinių ir durpinių dirvožemių miškų teritorijos, prioritetai teikiant saugomoms bei pasienio teritorijoms. Antras — hidrologinio režimo atkūrimo projektavimas ir poveikio vertinimas. Atliekamas hidrologinis modeliavimas, parenkami techniniai sprendiniai (pvz. melioracijos sistemų pertvarkymas, pylimų įrengimas, užtvėrimas, įrengimas ir kt.), įvertinami galimos poveikio apimtinės teritorijos. Trečias — hidrologinio režimo atkūrimo sprendinių įgyvendinimas siekiant didžiausios ekologinės naudos. Priemonės įgyvendinimui keliami tarpiniai tikslai: iki 2030 m. - 25 km2; iki 2040 m. - 75 km2; iki 2050 m. - 125 km2. Nusauninti pelkiniai ir durpiniai dirvožemiai yra reikšmingas anglies emisijų šaltinis, o jų hidrologinio režimo atkūrimas mažina šiltnamio efektą sukeliančias emisijas, atstato buveinių funkcijas ir didina ekosistemų atsparumą klimato kaitos poveikiui. Ekologinė nauda: atkurtas pelkinių, aluvinių ir paupių miškų ekosistemų hidrologinis režimas, pagerinta buveinių būklė ir biologinė įvairovė, sudaromos galimybės buveinėms įkurti iš naujo, padidintas anglies kaupimas ir miškų atsparumas sausoms, sustiprintas ekologinis junglumas.	11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas 4 straipsnis - Sausumos buveinės 10 straipsnis - Apdulkintųjų populiacijų atkūrimas 12 straipsnis - Miškų ekosistemų atkūrimas	11.4.d. Pastangos atkurti organinių dirvožemių, kurie yra nusaunintuose durpynuose, kurių žemės naudojimo paskirtis yra kita nei žemės ūkis ir durpių gavybos vietos, drėgnumą 4.1. Buvėinių būklės gerinimas 4.4. Buvėinių ploto įkūrimas iš naujo 4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas 4.10. Buvėinių tipų jungčių gerinimas 4.11 - 4.12. Pastangos užkirsti kelią reikšmingam būklės blogėjimui 10.1. Apdulkintųjų įvairovės ir gausos gerinimas 12.1. Biologinės įvairovės didinimas miškų ekosistemose 12.2. Įrastių miško paukščių populiacijų indekso didėjimas 12.3.a. Rodiklio „stovinti negyva mediena“ didėjimas 12.3.b. Rodiklio „glūnti negyva mediena“ didėjimas 12.3.c. Rodiklio „įvairiaamžių miškų dalis“ didėjimas 12.3.d. Rodiklio „miškų jungtis“ didėjimas	225	km2	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRP), ES struktūriniai fondai, Interreg projektai, anglies kreditai, gamtos kreditai ir kt.

Atliuvinių pievų ir šlapynių buveinių atkūrimas siekiant iš buveinių rūšių populiacijų atkūrimo	LT_GAR_4_015	2033	Ši tarptautiniu mastu vykdoma priemonė skirta skėtinės rūšies - meldinės nendrinukės (<i>Acrocephalus paludicola</i>) ir jos buveinių apsaugai bei atkūrimui, užtikrinant ilgalaikį šios pasauliniu mastu nykstančios rūšies išlikimą Lietuvoje. Meldinė nendrinukė yra rečiausias Europos giesmininkas, kurio populiacija išlieka kritiškai maža, o rūšies būklė tiesiogiai priklauso nuo atvirų, tinkamo hidrologinio režimo išlikimą Lietuvoje. Meldinė nendrinukė yra rečiausias Europos giesmininkas, kurio populiacija išlieka kritiškai maža, o rūšies būklė tiesiogiai priklauso nuo atvirų, tinkamo hidrologinio režimo išlikimą Lietuvoje. Priemonės tikslas yra pagerinti ir išplėsti rūšiai tinkamų buveinių tinklą, sustiprinti esamas populiacijas bei sudaryti sąlygas ilgalaikiam jų gyvybingumui. Priemonė apima kompleksinių buveinių tvarkymą Nemuno deltos, Žuvinto biosferos rezervato ir Dynos apylinkių teritorijose. Numatomos veiklos orientuotos į degradavusių ir apieštų šlapynių atkūrimą, jų hidrologinio režimo gerinimą bei ilgalaikės priežiūros užtikrinimą. Bus šalinama sumedėjusi augalija, vykdomas reguliuojamas šienavimas, perteklinės biomasės surinkimas ir išvežimas, atkuriamas optimalus vandens režimas įrengiant arba pritaikant vandens lygio regulavimo infrastruktūrą. Tokiu būdu bus atkurtos atviros viksninės ir žolinės pelkių buveinės, būtinos meldinės nendrinukės perėjimui ir jauniklių išauginimui. Svarbi priemonės dalis yra populiacijos atkūrimas ir stiprinimas taikant translokacijos metodą į teritorijas, kuriose rūšies gausa nepakankama natūraliam atkūrimui arba į beveik išnykus, bus perkeltami jaunikliai iš stipresnių populiacijų. Šis metodas jau buvo sėkmingai išbandytas ankstesniuose gamtos saugimuose projektuose ir laikomas viena efektyviausių priemonių siekiant atkurti gyvybingas vietines populiacijas. Žuvinto biosferos rezervate planuojama sustiprinti vietinę populiaciją, sudarant sąlygas jai tapti savarankiška ir stabilią. Priemonės įgyvendinimas grindžiamas ilgalaikės rūšies stebėseną ir sukauptais moksliniais duomenimis, kurie rodo, kad pagrindinės meldinės nendrinukės nykimo priežastys yra buveinių degradacija, šlapynių sausinimas, netinkamas ūkininkavimas ir buveinių fragmentacija. Ankstesnių projektų rezultatai patvirtino, kad atkūrus hidrologinį režimą ir reguliariai tvarkant buveines galima stabilizuoti ar net padidinti rūšies gausą. Lietuvoje įgyvendintos apsaugos priemonės jau prisidėjo prie populiacijos stabilizavimo, tačiau siekiant ilgalaikio rūšies išsaugojimo būtina plėsti ir gerinti tinkamų buveinių plotus bei stiprinti atkūrus populiacijas. Numatoma ekologinė nauda apima ne tik meldinės nendrinukės apsaugą, bet ir platesnį šlapynių ekosistemų atkūrimą. Sutvarkytos teritorijos taps tinkamos daugeliui kitų saugomų ir nykstančių rūšių, įskaitant grietę, stulgi, švygždą, didįjį erelį rėksnį, balinę pelėdą ir kitas atvirų pelkių bei šlapynių pievų rūšis. Atkurtos šlapynės taip pat pagerins vandens kaupimo funkcijas, sumažins šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas, padidins anglies kaupimą ekosistemose ir sustiprins kraštovaizdžio atsparumą klimato kaitos poveikiui. Taigi priemonė prisidės tiek prie biologinės įvairovės išsaugojimo, tiek prie klimato kaitos švelninimo ir ekosisteminių paslaugų išsaugojimo.	4 straipsnis - Sausumos buveinės 11 straipsnis - Žemės ūkio ekosistemų atkūrimas	4.7. Rūšių buveinių kokybės, kiekybės ir jungčių tarp jų gerinimas 4.1. Buveinių būklės gerinimas 11.4.b. Pastangos atkurti žemės ūkiui naudojamo organinio dirvožemio, kuris yra nusausintuose durpnuose, drėgnumą 11.4.c. Pastangos atkurti drėgnumą durpių gavybos vietų plotuose 11.4.d. Pastangos atkurti organinių dirvožemių, kurie yra nusausintuose durpnuose, kurių žemės naudojimo paskirtis yra kita nei žemės ūkis ir durpių gavybos vietos, drėgnumą	28,5	km²	Valstybės biudžetas, Nacionalinis ir regioninis partnerystės planas (NRPP), ES struktūriniai fondai, Interreg projektai, anglies kreditai ir kt.
---	--------------	------	---	---	--	------	-----	--